

Klimatske promjene-vrijeme za akciju

Naslov originala: Climate change: Time to act

Izvor: <https://www.decanter.com/>

Slike: <https://keyassets.timeincuk.net/>

Objavljeno: 02.06.2019. by Rupert Joy

Prevod: Dragutin Mijatović

Proizvodnja vina može imati značajan uticaj na životnu sredinu, tako da industrija vina treba da bude primjer u rješavanju globalnog pitanja, kaže *Rupert Joy*

Kada sam prvi put proučavao efekat klimatskih promjena na vino prije 15 godina, bio je to najveći problem u vinarskoj industriji. Ne više. Proizvođači vina ne moraju da čitaju strašna upozorenja u najnovijem izvještaju Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (Intergovernmental Panel on Climate Change-IPCC) kako bi se osjećali zabrinuti za budućnost; mogu da vide efekte klimatskih promena u svojim vinogradima i vinima. Kao što je to rekao vinogradar *Richard Smart* prije nekoliko godina, vinska industrija je "kanarinac u poljoprivrednom gospodarstvu", jer je vinova loza tako osjetljiva na okolinu. *Dr Alistair Nesbitt*, autor prvog britanskog doktorskog studija iz vinogradarstva vezanim za klimatske promjene, smatra da „postoje zabrinjavajuća pitanja na horizontu za uspostavljene regije vinskog svijeta“.

Širom ovih regionala, kao i svuda na planeti, globalne emisije ugljen dioksida ubrzano povećavaju temperature. Vremenski obrasci postaju sve čudniji i ekstremniji. *Adrian Bridge* of Taylor's Port naglašava neke od izazova u Portugalu:, U 2017. godini, požari su ubili 66 ljudi, a izvor rijeke Douro prvi put presušio. Zatim, u maju 2018. godine, 12% naše godišnje količine padavina palo je za samo jedan sat, što je bilo posebno katastrofalno s obzirom na nagnutost terasa vinograda Douro.

Dr Gregory Jones iz Oregonskog Evenstad Centra za vinarsko obrazovanje (Evenstad Center for Wine Education), pionir u istraživanju uticaja klimatskih promjena na vino, kaže da su se modeli koje je osmislio sredinom 1990-ih predviđali značajna povećanja temperature u vinskim regijama svijeta do 2020. godine pokazali ispravnima.

"Rizik je zapravo da naši trenutni klimatski modeli nedovoljno projektuju buduće promjene, s obzirom na način na koji se klima mijenja", kaže on. Kako globalne temperature rastu, pristup vodi postaje ozbiljan problem. Manje padavina u Južnoj Africi – imale su za rezultat da Kejptaunu 2017. godine gotovo ponestane vode - posebno ogroman uticaj na Zapadni Kejp, dom većini južnoafričkih vinarija. Prema podacima istraživača *Heinrich Schloms*, površine pod vinogradima u regionu su se u 2018. godine smanjile za 15% zbog suše. Tlo govori o klimi. Sada, kada je suvo, stvarno je suvo; a kada pada kiša, pada kiša. Slanost tla je veliki problem. Ako se vozite kroz Zapadni Kejp, vidite svuda znakove "Za prodaju".

Taylor's održava svoje terase u dolini Douro mehaničkim košenjem - ne koriste se herbicidi za kontrolu neželjene vegetacije

Pokazivanje vođstva

Suočeni sa prijetnjom klimatskih promjena, proizvođači vina su razumljivo skloni usredotočiti se na adaptaciju, na primjer promjenom vinogradarskih i vinarskih praksi ili sadnjom vinograda na višim terenima. Međutim, *Bridge* je više zainteresovan za to kako sektor vina može pokazati liderstvo u preuzimanju mjera za ograničavanje klimatskih promjena. "Borim se sa idejom da sadim nove sorte ili da krčim vinograde, jer mi se čini da odustajem", žali se on. "I nema potrebe da odustanemo - danas možemo mnogo toga učiniti."

Dr Kim Nicholas iz švedskog Univerzitetskog centra za održivost u Lundu (Lund University Centre for Sustainability Studies) slaže se da krčenje vinograda nije održiva opcija. Apsolutno je ludo misliti da možemo prevazići klimatske promjene; moramo da preduzmemo

hitne korake da to izbjegnemo. Industrija vina je u jedinstvenoj poziciji da se zalaži za promjene jer ima keca u igri. Toliko je identiteta vina ovisno o klimi. "Nicholas želi vidjeti da se sektor vina cilja na nultu emisiju gasova staklene bašte u cijelom lancu snabdijevanja. „Proizvođači vina mogu pokazati svijetu kako izgleda život sa niskim udjelom ugljenika - dobar život koji je kompatibilan sa održivim sredinom“.

U region Champagne, „2018. bila je najtoplja godina ikada zabilježena“, kaže *Gilles Descôtes* iz kompanije Bollinger, prvog proizvođača šampanjca koji je dobio certifikat za održivo vinogradarstvo. "Uvjeren sam da možemo zadržati tipičnost prilagođavajući naše vinogradarske metode - ali sada, pravi izazov je smanjenje gasa i borba protiv klimatskih promjena."

Bridge vjeruje da „vinska industrija kao cjelina još uvijek nije pokrenula ovo pitanje“. On je ubjeden da sektor treba da promjeni opremu i pređe sa analize problema na pronalaženje rješenja. U julu 2018. godine pokrenut je Porto protokol (Porto Protocol) uz podršku bivšeg američkog predsjednika Baracka Obame, a potom je organizovana konferencija u Portu u martu 2019. godine, okupivši proizvođače vina, klimatologe i druge naučnike. Postoje neki ohrabrujući znakovi. „Smatram da će održivost biti glavna tema međunarodne vinske industrije u narednim godinama“, kaže *Pau Roca*, novi generalni direktor Međunarodne organizacije za lozu i vino (Organisation of Vine & Wine-OIV) sa sjedištem u Parizu. „Sektor vina je mali u globalnom smislu, ali može biti lider kada su klimatske promjene u pitanju.“

Ciljevi emisije

Neki proizvođači vina već pokazuju vođstvo. Među najznačajnijim je španski gigant Torres. Kompanija je postavila ciljeve za smanjenje emisije CO₂ po boci na svojim imanjima širom Španije, Čilea i SAD-a za 30% do 2020. godine, 50% do 2030. i 80% do 2045. godine, u odnosu na nivo iz 2008. godine, na osnovu čitavog ciklusa od vinograda do transporta. Torres ulaže 11% godišnje dobiti u obnovljive izvore energije, električne automobile, štednju vode i biodiverzitet, uključujući i pošumljavanje 6.000 ha u Čileu.

"Još ima nade", kaže Miguel A Torres. Moguće je da svaka kompanija nešto uradi. Napravimo vino simbolom ublažavanja klimatskih promjena.

Kompanija Jackson Family Wines, koje posjeduje 40 vinarija u SAD, Francuskoj, Italiji, Australiji, Čileu i Južnoj Africi, još je jedan od vodećih lidera u održivim praksama. Od 2008. godine, kompanija je smanjila emisiju CO₂ po boci za 33%, a potrošnju vode za 60%, zajedno sa ambicioznim ciljevima za nadoknadu potrošnje električne energije kroz obnovljive izvore energije, osiguravajući da je grožđe certifikovano održivo i da postiže nultu tačku otpada.

„Bili smo prijatno iznenađeni onim što smo do sada uspjeli“, kaže *Katie Jackson*, potpredsjednica za društveno odgovorno poslovanje. ‘Već smo premašili ciljeve za 2020. godinu za emisije CO₂ i vinarije bez otpada. U nekim oblastima, kao što su obnovljivi izvori energije, još uvijek imamo posla, ali vjerujem da ćemo stići do sljedeće godine. ”Jackson ističe da održivost može takođe smanjiti troškove. ‘Smanjenje težine naših boca ne samo da nam je omogućilo da smanjimo 4% naših emisija; uštedjela nam je i milion dolara.

Torres i Jackson su nedavno udružili snage da stvore radnu grupu vinarija iz cijelog svijeta da dekarbonizuju vinsku industriju. Cilj je podijeliti najbolje prakse i poduzeti mjere, s ciljem smanjenja emisije ugljen dioksida za 80% u cijeloj industriji do 2045. godine. "Otvoreni smo

za svakoga ko može pokazati da su ozbiljni u pogledu klimatskih promjena", kaže *Jackson*. 'Već smo dobili veliku zainteresovanost od proizvođača širom svijeta.

UC Davis održiva vinarija u Kaliforniji koristi solarne panele i litijumske baterije

Smo-odživ (Self-sustainable)

Vinarije obično troše značajne količine energije i vode. UC Davis održiva vinarija u Kaliforniji (UC Davis Sustainable Winery), prva samoodrživa vinarija sa nula ugljenika u svijetu, pokazuje da je moguće proizvoditi vino izvan mreže bez doprinosa klimatskim promjenama. Njihov sofisticirani energetski sistem koristi fotonaponske solarne panele i litijumske baterije, kontrolišući temperaturu efikasnim noćnim hlađenjem ljeti i toplim dnevnim grijanjem zimi. Dizajniran je za hvatanje kišnice, za filtriranje i recikliranje najmanje 10 puta oko sistema. Ambicija nije samo da bude ugljeno neutralna, već da postane „ugljeno negativna“ tako što će izdvajati CO₂ i izvoziti obnovljivu energiju.

Profesor *Roger Boulton* iz UC Davis, koji je vodio planiranje i dizajn vinarije, insistira da održive vinarije moraju u svoje proračune uključiti emisije koje se ispuštaju tokom fermentacije. "Ovdje su najviše koncentrisane sve industrijske emisije CO₂", kaže *Boulton*, pošto je CO₂ koncentrisan u prizemlju u vinarijama, prostorije su očigledno mjesto za njegovo zarobljavanje.

Svjetski ciklus ugljenika je preopterećen. Imamo globalnu odgovornost da prestanemo oslobađati najkoncentrovaniju formu CO₂ kao dio naših aktivnosti. *Torres* i *Jackson* su među odabranom grupom proizvođača vina koja eksperimentišu sa hvatanjem i ponovnom upotrebom ugljenika. *Torres* trenutno testira inteligentni energetski sistem u svojoj vinariji u Penedès-u, Španija, koji reciklira CO₂ zarobljen tokom procesa fermentacije za proizvodnju metana za upotrebu kao gorivo u mašinama viličarima i drugim transportnim sredstvima vinarije.

Kompanija Backsberg Estate, prvi južnoafrički proizvođač vina koja je dobila status neutralne emisije ugljen dioksida, provela je reviziju ugljenika svih svojih emisija od

potrošnje energije do fermentacije. „Kao porodični biznis koji je na ovoj zemlji već više od 100 godina, moramo uzeti u obzir naš uticaj mjerjenjem onoga što radimo i nadoknaditi sve naše emisije“, kaže izvršni direktor *Simon Back*. Vina Backsberga „Tread Lightly“ dolaze u laganim bocama sa etiketama od recikliranog otpada od šećerne trske, konoplje i lana, kako bi se naglasila važnost održivog pakovanja.

Očuvanje šuma u vinogradskim zonama je još jedan ključni faktor u ublažavanju klimatskih promjena. *Dr Olga Barbosa* iz čileanskog programa Wine, Climate Change i Biodiversity usko surađuje sa čileanskim proizvođačima kako bi im pokazala prednosti očuvanja biološke raznolikosti. Očuvanje šuma u vinskim regijama je važno, i to ne samo zato što skladište 24 tone CO₂ po hektaru. Tamo gde su šume pored vinograda, temperature su niže, a bolesti vinove loze mnogo manje značajne.

Barbosa Čileanski sunarodnjak *Gerard Casaubon* je direktor Centra za istraživanje i inovacije Viña Concha u Toro (Viña Concha y Toro Centre for Research and Innovation), a koristi mikrometeorologiju i satelitske snimke kako bi odredio potrebe za navodnjavanjem u vinogradarskim parcelama, omogućujući smanjenje i upotrebu vode i energije potrebne za pumpanje vode do vinograda.

Lanac snabdijevanja

Ali proizvođači vina su samo dio slike. Održiva budućnost vina zahtijeva aktivnost u svakoj fazi lanca snabdijevanja. Transport i pakovanje su jedan od najvećih izvora emisije CO₂. Prema *Pierre Corvisier* iz logističke kompanije za piće JF Hillebrand: „Vinski sektor se fokusira na efekte klimatskih promjena u vinogradima, ali mnogo manje na uticaj transporta vina hiljadama kilometara od Europe do Japana, koji oslobađa ogromne emisije CO₂.“

Descôtes priznaje da je „sledeći veliki izazov za kompaniju Bollinger promjena našeg pristupa putovanju i transportu boca, što značajno povećava naš ugljeni otisak“. Jedno rješenje bi moglo biti transport više vina u rinfuznom stanju (bez flaširanja). Prema *Vicente Sánchez-Migallón*, osnivaču **World Bulk Wine Exhibition**, to može smanjiti emisiju CO₂ do 40%, kao i značajno smanjiti troškove transporta. Druga mogućnost je kupovina vina bliže kući. „Lokalno piće je jedan od ključnih elemenata održivosti“, kaže *Linda Dzonson-Bell* iz Instituta za vino i klimatske promjene u Oksfordu (Wine and Climate Change Institute)

Na kraju krajeva, najefikasniji pritisak za promjene vjerovatno će doći od potrošača, koji sve više žele da kupuju proizvode vezane za klimu. *Torres* kaže da do sada nije vidio dokaze da njegovi naporci da održi kompaniju utiču na interesovanje potrošača za njegovo vino. "Ovo radimo za sledeću generaciju", kaže on. Samo nekoliko proizvođača, kao što je to kompanija **Donnafugata** sa Sicilije, trenutno prikazuju ugljeni otisak na etiketama vina. Međutim, pisac o vinu *dr. Jamie Goode* smatra da bi se stavovi potrošača mogli brzo promijeniti: "Mogu se pojaviti velike, iznenadne promjene u društvenim stavovima - kao što se dogodilo sa pušenjem i plastičnim vrećicama – promjene koje nisu uvijek predvidive."

Predsjednica Champagne kompanije Krug *Margareth Henriquez* vjeruje da potrošači žele da se proizvođači vina ponašaju pošteno i odgovorno. "Za 10 godina, ako kompanije kao što je Krug ne mogu da pokažu da su apsolutno posvećene planeti, mi ćemo biti u stvarnim problemima - i to mi se sviđa, jer nas to jako gura naprijed." *Cristina Mariani-May* iz kompanije Castello Banfi u Toskani se slaže. Više nema tajni. Kompanije ne mogu previdjeti stvarnost onoga što rade, kaže ona. Potrošači će sve više podržavati proizvođače koji

pokazuju vođstvo. A prodavači na malo moraju osigurati da ne traže samo najbolje margine, nego da rade sa odgovornim, održivim proizvođačima.

Mogućnost da vinska industrija igra važnu ulogu u globalnoj tranziciji ka ekonomiji sa niskim udjelom ugljenika je jasna, a alati i znanje postoje. Kao što Languedoc proizvođač vina *Gérard Bertrand* kaže: „Vino može dati dobru preporuku.“

Međutim, nisu svi u svijetu vina dovoljno angažovani u onome što će vjerojatno biti najveći izazov stoljeća. „Neke velike vinske kompanije treba prozvati i zaista upitati o tome šta rade kako bi bile održive“, kaže *Goode*. Kao što je IPCC izvještaj iz 2018. jasno pokazao, brzina kojom klimatske promjene sada zagrijavaju planetu, zahtijevaju mnogo hitniji odgovor od svih proizvođača vina širom svijeta. Ne možemo čekati neko magično rješenje i izbjegći teške izbore sa kojima se suočavamo. Moramo djelovati, “kaže *Bridge*
